

Protokoll 4/2019

fört vid Skönhetsrådets delegerade i plan- och bygglovsärenden, naturvårdsärenden samt kulturvårdsärendens sammanträde måndagen den 20 maj 2019 kl. 13:30-15:00, Kanslilokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Birgitta Bremer
Cajsa Holmstrand
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Helena Nilsson Lannegren
Magnus Olausson §4
Margareta Olofsson
Solbritt Östergren
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Amr Balah Föredragande §2
Ellinor Karlander Föredragande §3
Stina Bäckström Föredragande §3

Justerare

Datum för justering

Paragraf §§1-5

Sekreterare Monica Hector

§ 1 **Dagordning**

Beslut

Upptogs ärenden enligt föredragningslista samt extra ärendet övriga frågor.

§ 2**Skarpnäcks gård 1:1 vid kv Rotorbladet, förslag till
detaljplan för del av fastigheten, 2017-19304**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Skarpnäcks gård 1:1 vid kv Rotorbladet, förslag till detaljplan för del av fastigheten, 2017-19304. Amr Balah, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2019/106

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att volymuppbyggnaden bör studeras om och att byggnaden bör få ett eget fasadmateriel som inte inspireras av Skarpnäcks tegel.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag i syfte att möjliggöra uppförandet av en förskola med sex avdelningar vid Horisontvägen i Skarpnäck. Den nya förskolan ska ersätta ett antal befintliga förskolor som har sina verksamheter i bottenvåningar inom Skarpnäck. Planområdet utgörs av naturmark inom Skevrodets skog.

Den föreslagna förskolebyggnaden placeras i förslaget på fastighetens östra del med en byggnadsvolym som trappar sig upp i landskapet i form av fyra halvåningar förskjutna med två meters mellanrum. Avsikten är att försöka bevara och förstärka platsens karaktär och att återskapa den i byggnaden. Övriga delar av tomten kommer att användas som gård för utelek, den del som ligger söder om förskolebyggnaden och som är mindre till ytan föreslås användas för verksamhetens barn i åldrarna 1-2 år. Entréer till förskolan läggs mot Horisontvägen, så även inlastning till kök m.m. som dock sker via separat entré. I gestaltningen av förskolan eftersträvas en småskalig lekfullhet som ska återspegla barnens perspektiv. Materialet i fasaden föreslås vara keramiska plattor, tegel eller betong med en färgsättning i röda nyanser. Taket föreslås vara i tegel alternativt plåt i röd eller svart kulör. Som en kommentar till stadsbyggnadskontorets redogörelse av platsens naturvärden ville delegerade tillägga att en förskola placerad på naturmark som är viktig eftersom den ligger inom stadens habitatnätverk för eklevande arter och har en viktig funktion för groddjur m.m. naturligtvis måste anses vara problematisk. Önskvärt vore därför att

inte bara skydda träd inom planområden utan att också på olika sätt stärka de gröna värdena. Som planförslaget ligger uppfattar rådet att det inte finns något som avser förbättra eller faktiskt kompensera de naturvärden som försvinner när förskolan byggs.

Delegerade diskuterade under sammanträdet den föreslagna byggnadens riktning som bestämts av de ledningar under mark som inte går att flytta. Med en placering längs Horisontvägen hade en tystare gårdsmiljö kunnat skapas men delegerade såg också fördelar i att gården, med huset placerat med gaveln mot gatan, delas upp i två delar som möjliggör en mer avskild del för de allra yngsta förskolebarnen. Delegerade konstaterade också att gårdsytan, även om den inte når upp till Boverkets riktlinjer, innebär ca 23 kvm per barn vilket torde vara en sällsynt hög siffra för nya förskolegårdar i Stockholms stad.

Vad gäller förskolans gestaltning fann delegerade att den är ganska hård i sin karaktär och att trappningen av volymen och fläktrummen på taket inte följer landskapets nivåhöjning på ett mjukt och följsamt sätt. Renderingen visar dessutom en visuellt orolig, närmast fläckig fasad och ett staket som till sin karaktär också saknar lugn. Delegerade delade inte uppfattningen att förskolan i material och uttryck måste efterlikna bostadsbebyggelsen på Skarpnäcksfältet - det kan mycket väl få vara skillnad på de byggnader som ligger i kvartersstaden och de som ligger utanför i parkmiljö. Delegerade önskade således att byggnaden omstuderas, liksom materialen, så att byggnaden uppfattas nättare, med lugnare utformning samt i material som uppfattas som varma. Samma typ av omstudering bör även göras av staketet längs gatan. Delegerade skulle även gärna se att SISAB förbereder för/möjliggör solcellspaneler på taket i en form som inte bygger nya volymer utan som kan integreras i taklandskapet på ett för byggnaden fördelaktigt sätt.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/106-8 Samrådsbrev
- SR 2019/106-4 Planbeskrivning
- SR 2019/106-2 Markteknisk undersökning
- SR 2019/106-3 Geoteknisk utredning
- SR 2019/106-5 Bullerutredning
- SR 2019/106-9 Plankarta
- SR 2019/106-6 Översiktlig miljöteknisk markundersökning
- SR 2019/106-7 Trafik, dagvatten- och landskapsperspektiv

§ 3**Bonden Mindre 14, förslag till detaljplan, 2018-12849**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Bonden Mindre 14, förslag till detaljplan, 2018-12849. Ellinor Karlander och Stina Bäckström, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2019/119

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslaget i huvudsak men avstyrka den del som gäller barnens utemiljö.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med föreliggande plan är att bekräfta nuvarande användning inom fastigheten Bonden Mindre 14. Avsikten är också att klargöra var i fastigheten respektive verksamhet är bäst lämpad och i vilken omfattning samt att öppna för en viss flexibilitet inför möjliga framtida behov. Inom fastigheten finns bostäder, två butiker, en musikstudio, ett eventkök, två förskolor, tre dagverksamheter för äldre samt ett vård- och omsorgsboende. Enligt gällande detaljplan från 1937, som kompletterades med tilläggsbestämmelser 1983, får fastigheten endast användas för bostadsändamål med undantag för bottenvåning och undervåning där mindre anläggningar och institutioner som är att betrakta som bostadskomplement får inrymmas. Undervåningen får även anordnas för affärsändamål och dylikt. Bonden Mindre 14 ligger vid Nytorget på Södermalm. Till fastigheten hör en 517 kvm innergård och på utsidan av fastigheten löper Bondegatan, Nytorgsgatan och Skånegatan. Fastigheten uppfördes 1929 som hem för gamla och består av två sammanhängande hörnhus med 6 våningar, exklusive vindsvåning.

Under åren har ett antal planstridiga bygglov beviljats för fastigheten. Detta eftersom gällande plan från 1937 endast tillåter bostadsändamål med undantag för bottenvåning och undervåning. I nuläget har samtliga verksamheter permanent bygglov utom den kommunala Förskolan Hörnet där det tillfälliga bygglovet har gått ut. De två förskolorna i fastigheten delar i nuläget på en liten förskolegård som är uppdelad i två nivåer. Vid utevistelse på gården tillses barnens tillgång till friyta genom schemaläggning som sker i samarbete mellan förskolorna. Gårdens begränsade storlek ställer dock krav på pedagogerna och förskolorna att arbeta aktivt med barnen genom utflykter för att ge dem möjlighet till fri lek. Sålunda

används närbelägna parker såsom Nytorget och Vitabergsparken i den pedagogiska verksamheten. Fastighetens innergård föreslås få en upprustning och en justerad användningsindelning för att bättre passa de verksamheter som finns i fastigheten idag. Detta innebär bl.a. att lekytan ökas med 30 kvm och att vård- och omsorgsboendet får en större uteplats. Detta är möjligt tack vare att tidigare ej nyttjad yta tas i anspråk.

Delegerade såg i princip positivt på att nuvarande användning av fastigheten bekräftas. En levande fastighet med verksamheter av olika art och där människor kan mötas över generationsgränser hör inte till vanligheterna och bör främjas. Ett dilemma, såsom delegerade såg det, är att den föreslagna detaljplanen innebär att förskoleverksamhetens storlek permanentas. Det vill säga möjligheterna att utöka den begränsas men den kommer inte heller att minska. Delegerade önskade att staden tar tillfället i akt och reducerar antalet avdelningar i den kommunala förskolan och hittar lokaler för ytterligare en förskola i närheten. Delegerade har under senare år sett alltför många exempel på förskolegårdar med otillräckliga gårdar och att i nuläget legalisera så små friytor för barnen (i nuläget 2,6 kvm, något större vid en omdisponering av gården) är inte acceptabelt. Jämför Boverkets rekommendation om 40 kvm per barn. En ny förskola med så liten gård skulle aldrig godtas varför delegerade fann anledning att ifrågasätta ett bekräftande av detsamma i nuläget. Delegerade är medvetna om de begränsade möjligheterna i innerstaden att tillskapa friytor, men ansåg att barnens behov är så pass viktiga att frågan bör prioriteras. I barnkonsekvensanalysen s. 5 står att risk för försämrad motorisk utveckling föreligger eftersom friytorna är så små. En effekt av de många och trånga förskolegårdarna i innerstaden är också ett enormt slitage på de allmänna parkerna. En detaljplan kan inte innefatta underhåll av parker men delegerade ansåg ändå att staden borde finna ett sätt att kompensera det höga slitaget på parkerna till följd av de otillräckliga ytorna på innerstadens förskolor (i många fall stadens egna förskolor). En sista, mindre kommentar gällde takkuporna, där delegerade frågade sig om de ska skyddas i plan när de inte är del av den ursprungliga gestaltningen.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/119-7 Samrådsbrev
- SR 2019/119-9 Planbeskrivning
- SR 2019/119-2 Underlag till samråd
- SR 2019/119-3 Trafikbullerutredning
- SR 2019/119-4 Tillgänglighet, bilaga A
- SR 2019/119-8 Plankarta
- SR 2019/119-5 Socialt värdeskapande analys
- SR 2019/119-6 Gårdens utformning, funktion och dagvattenhantering, bilaga C

- SR 2019/119-10 Brand, utrymning, bilaga B
- SR 2019/119-11 Barnkonsekvensanalys

§ 4**Fader Bergström, förslag till detaljplan för bostäder och förskola, 2015-18144**

Återupptogs till behandling ärende hänskjutet från sammanträde 2019.05.06 (§12) angående Fader Bergström, förslag till detaljplan för bostäder och förskola, 2015-18144.

SR 2019/108

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget ska möjliggöra uppförande av ca 560 lägenheter, en fristående förskola på tio avdelningar samt en förskola med fyra avdelningar i ett av bostadshusen. Fyra byggaktörer har blivit anvisade marken inom planområdet: Skanska, Ikano, Lennart Ericsson och Turako. Planområdet är beläget vid Selmedalsvägen mellan Axelsbergs centrum och Mälarhöjden. Inom planområdet finns i dagsläget två förskolor i äldre byggnader och i tillfälliga paviljonger. Området söder om Selmedalsvägen utgörs av parkmark. Planområdet omvandlas från natur-/parkmark och förskolemiljö till kvartersmark, där elva punkthus samt en friliggande förskola placeras norr om Selmedalsvägen, och sju punkthus placeras söder om densamma.

Att utveckla Selmedalsvägen med ny bebyggelse är positivt, men flera inslag i föreliggande planförslag gör att delegerade inte kan acceptera planen i sin nuvarande utformning. Delegerade fann det överlag svårt att förstå vilket som är planens bärande idé. Den mycket hårda exploateringen vittnar om alltför stora eftergifter till byggaktörerna. Istället borde fokus ligga på att skapa goda livsmiljöer för de människor som ska bo i området. Höjderna och tätheten i förslaget, till exempel längs Selmedalsvägen norra sida, kommer utan tvivel att leda till ett kompakt, storskaligt och skuggigt område. Visserligen är strukturen öppen men varje utblick skymms av ett kraftigt hus. Att jämföra med de befintliga skivhusens placering där vridningen skapar långa utblickar från i stort sett varje

fönster. Delegerade fann vidare att de grönområden som kommer att försvinna i vissa fall är av mycket hög kvalitet. Till exempel kommer det östra huset i kv. 3 och det norra huset i kv. 4 på ett olyckligt sätt att inkräkta i det område som anges som mest värdefullt (markerat med rött i planbeskrivningen på s. 11). Att placera en skafftomt i en ny plan är ett minst sagt udda förfarande. Här såg delegerade hellre att en ny fastighetsindelning görs och att motsvarande kvadratmetrar fördelas mellan byggaktörerna. Delegerade skulle dessutom gärna se en analys av hur planområdet är tänkt att kopplas och gestaltas i förhållande till andra planer i området, till exempel Lokatten 1 i Axelsbergs centrum som delegerade yttrade sig över augusti 2018. Även en tydligare redovisning av hur planen bidrar till översiktsplanens stadsbyggnadsmål vore önskvärt. Detta saknas i materialet. Den önskade aktiveringen av gaturummet blir inte möjlig med så få entréer mot gatan och att Selmedalsvägen som är ett så pass viktigt stråk gestaltas utan cykelbanor blir nästintill obegripligt. Den fristående förskolan hade enligt tidigare markanvisning (december 2015) sex avdelningar men har utökats till tio, vilket delegerade fann oacceptabelt. Förändringarna som delegerade ansåg är erforderliga är så genomgripande att delegerade i detta läge avstod från att kommentera gestaltningen. Det enda rimliga är ett totalt omtag av planen där större hänsyn tas till omgivande bebyggelse och bevarande av natur, cykelbana tillskapas, gaturummet tydliggörs och aktiveras, skafftomten tas bort och disposition av privat och offentlig mark tydliggörs.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/108-6 Samrådsbrev
- SR 2019/108-7 Planbeskrivning
- SR 2019/108-5 Plankarta
- SR 2019/108-47 Illustrationsmaterial kvarter 4
- SR 2019/108-48 Illustrationsmaterial kvarter 3
- SR 2019/108-50 Illustrationsmaterial kvarter 6
- SR 2019/108-2 Trädinventering och okulär besiktning
- SR 2019/108-41 Solstudie
- SR 2019/108-42 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2019/108-49 Landskapsanalys
- SR 2019/108-51 Illustrationsmaterial kvarter 1, 2 och 5
- SR 2019/108-52 Illustrationsmaterial gemensamt underlag
- SR 2019/108-53 Dagvatteutredning stadens mark
- SR 2019/108-54 Illustrationsmaterial förskola
- SR 2019/108-46 Miljöteknisk markundersökning, stadens mark
- SR 2019/108-55 Ekologiska värden
- SR 2019/108-56 Geoteknisk utredning
- SR 2019/108-57 Dagvattenutredning kvarter 6
- SR 2019/108-58 Barnkonsekvensanalys

- SR 2019/108-59 Dagvattenutredning kvarter 1, 2 och 5
- SR 2019/108-60 Dagvattenutredning kvarter 3
- SR 2019/108-61 Dagvattenutredning förskola
- SR 2019/108-62 Dagvattenutredning 4

§ 5 Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Efterfrågade ledamot C Holmstrand ytterligare information om organisationsförändringarna på Kulturförvaltningen med anledning av det brev Samfundet S:t Erik översänt för kännedom. Sekreteraren meddelade att förslaget på omorganisation kvarstod samt att tre antikvarietjänster flyttas från kulturmiljöenheten till kulturstrategiska staben på Kulturförvaltningen på prov under ett år.

Ledamot M Olausson initierade en diskussion om stadens hotade grönområden apropå en artikel Svenska Dagbladet om att bygga på de gröna kilarna. Ledamot M Olausson lyfte vidare den pågående höjningen av byggnadshöjderna i City. Efter att sekreteraren informerat om att en revidering av Program för City kommer att ske under året enades rådet om att verka för sin uppfattning genom såväl mediala som andra aktiviteter.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
MONICA,HECTOR	2019-05-24
Inga Margareta,Varg	2019-05-24
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2019-05-24